

Eduskunnan ympäristövaliokunta
00102 EDUSKUNTA

Asia: Rakennuksen energiatodistuksesta annetun asetuksen muuttaminen

Viite: HE 150/2015 vp Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Suomen Omakotiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

YLEISTÄ

Suomen Omakotiliitto on maamme pientaloasukkaiden ja vapaa-ajan asunnon omistajien valtakunnallinen edunvalvonta- ja palvelujärjestö. **Omakotiliittoon kuuluu 260 vapaaehtoisvoimin toimivaa omakotiyhdistystä ja vapaa-ajan asukkaiden yhdistystä, joiden yhteenlaskettu jäsenmäärä on yli 75.000 jäsentä.** Omakotiliitto on maamme 1,1 miljoonan pienkiinteistön omistajien ja 2,7 miljoonan asukkaan asialla. Lisäksi liitto ajaa maamme lähes 500.000 vapaa-ajan asunnon omistajien etua.

TAUSTA

Omakotiliitto on koko 2000-luvun pyrkinyt vaikuttamaan rakennuksen energiatodistuksen sisältöön ja kansalliseen toimeenpanoon. Alun perin todistus oli vapaaehtoinen, Omakotiliiton vaatimuksesta. Kuitenkin toinen rakennuksen energiatehokkuusdirektiivi teki energiatodistukset pakollisiksi, mutta salli kansallisesti valita määrittelytavaksi joko todellisen kulutuksen tai laskennallisuuden. **Suomessa valittiin energialuokan määrittelytavaksi laskennallisuus, mutta kansallisesti toimeenpantiin vielä direktiivin vaatimusta tiukempi energialuokan määrittely. Siinä laskennallinen energiankulutus kerrotaan primäärienergialuokan kertoimilla.** Tällaista tiukempaa menettelyä ei sinällensä käytetä muissa EU-valtioissa. Direktiivin edellyttämä kertoimien käyttäminen on ratkaistu muissa valtioissa erillisellä kuvaajalla, kuten Ranskassa ja Irlannissa päästökuvaajalla.

Suomen Omakotiliitto käynnisti rakennuksen energiatodistuksen muuttamisen kansalaisaloite-hankkeen keväällä 2013, koska kuluttajilta oli tullut paljon palautetta. Kansalaiset kokevat todistuksen epäoikeudenmukaiseksi, kalliiksi ja turhaksi, kun ihmisen omalla toiminnalla ja todellisella kulutuksella ei ole vaikutusta. Kansalaisaloitteessa vaadittiin: 1) Energian todellinen kulutus eli ostoenergia on aina ilmoitettava todistuksessa laskennallisen luvun lisäksi ja 2) Pientalojen kohdalla (olemassa oleva rakennuskanta, jotka on rakennettu ennen lain voimaantuloa) energiamuotokerrointa ei huomioida.

Omakotiliiton kansalaisaloitteen allekirjoitti 62.211 ihmistä. Lisäksi Taloustutkimus selvitti keväällä 2014, että 84 % kansalaisista haluaa, että energiatodistusluokan määrittely perustuu todelliseen kulutukseen. Eduskunta teknisesti hylkäsi kansalaisaloitteen mutta samalla edellytti että

- hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi **poistaen energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat.**
- hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen energiatodistuksen muuttamiseksi vapaaehtoiseksi vanhojen omakotitalojen osalta.

MOOTTORIAJONEUVOSUOJIEEN OSTOENERGIANKULUTUKSEN LASKENTAMENETELMÄ (SUUNNITELUT, TOTEUTUNEET TAI ARVIOIDUT ARVOT) LAAJENNETTAVA MUIHINKIN RAKENNUSTYYPPEIHIN

EU-Pilot -menettelyn seurauksena energiatodistustilain 3 §:ään on lisätty uusia rakennustyyppisiä, joihin edellytetään energiatodistus. Omakotiasukkaan kohdalla muutos koskee yli 50 m²:n suuruisia moottoriajoneuvosuoja, autotalleja. Usein uusien pientalojen yhteyteen rakennetaan kahden auton autotalli sekä lämmitettyä varastotilaa. Tämä itsessään lisää kotitalouksien energiatodistuksen hankkimiskustannuksia.

Nyt lausuttavana oleva asetus määrittää, että ”*Varastorakennusten ja erillisten moottoriajoneuvosuojien ostoenergiankulutus lasketaan suunnitelluilla tai toteutuneilla tai arvioituilla ilmanvaihdon ilmamäärillä, sisälämpötiloilla, käyntiajoilla ja sisäisillä lämpökuormilla. Lämpimän käyttöveden kulutusta ei oteta laskentaan mukaan.*”

On hyvä, että energiankulutus voidaan määrittää toteutuneilla arvoilla. Omakotiliitto esittää, että tämä menettely laajennetaan koskemaan kaikkia rakennustyyppisiä. Rakennusten energiankulutuksen määrittelyn muutos (toteutuneet arvot) vastaamaan hallitusohjelman kirjausta ”*Energiatehokkuusvaatimusten osalta energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa sääntelyssä on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeusmahdollisuudet*” voidaan toteuttaa lähes nollaenergiäsäädöshankkeen yhteydessä. Nyt rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä sovelletaan Suomessa tiukemmin kuin direktiivissä edellytetään (laskennallinen energiankulutus kerrotaan primäärienergiamuotokertoimella). **Todellinen kulutus** on myös yleisesti EU-maissa hyväksytty ja käytetty menetelmä energialuokan määrittelyssä (käytössä mm. Saksassa ja Ruotsissa).

Omakotiliitto esittää, että nollaenergiarakentamisen säädöshankkeen yhteydessä **tarkistetaan myös laskentamenetelmän standardien arvot.** Esimerkiksi omakotitaloissa kulutetaan merkittävästi vähemmän lämmintä käyttövoimaa kuin RakMk D3:n arvoksi on säädetty (Erillinen pientalo, rivi- ja ketjutalot, asuinkerrostalo 600 dm³/(m² a).

Hyödyntämällä samaa menettelyä energialaskennassa (energiankulutus lasketaan toteutuneilla arvoilla) kaikkien rakennusten osalta, kuluttajien kustannukset energiatodistusten hankkimisesta laskevat. Suomessa pientalon energiatodistuksen hinta vaihtelee 300-1000 euron välillä, kun muissa EU-valtioissa energiatodistuksen hinta on alhaisimmillaan 15 euroa. **Saman energialaskentamenettelyn hyödyntämisellä kaikissa rakennuksissa (toteutuneet arvot) mahdollistetaan tavoitteena jo pitkään ollutta asumiskustannusten alenemista ja sääntelyn purkamista.**

ENERGIATODISTUKSEN SISÄLLÖLLINEN KEHITTÄMINEN

On hyvä, että rakennuksen energiatodistusta kehitetään nollaenergiäsääntelyn yhteydessä ja että energiamuotokertoimia tullaan tarkistamaan samalla. Kun kuluttajat eivät juurikaan ole pystyneet vaikuttamaan omalla toiminnallaan (mm. todellisella energiankäytöllä) energiatodistukseen energialuokkaan, koetaan todistus hyödyttömäksi, kalliiksi ja epäoikeudenmukaiseksi. **Jotta energiatodistuksesta tulisi hyväksyttävä kansalaisten keskuudessa, todistuksen sisältöä tulee kehittää kuluttajapalautteen ja edellisen Eduskunnan päätösten mukaisesti.**

Todistuksen molempia sivuja 1 ja 2 tulee yksinkertaistaa sekä selkeyttää, jotta kuluttaja oikeasti ymmärtää ja voi käyttää energiatodistusta työkaluna. Todistuksessa olevia termejä tulee kansankielistää (nykyisin: laskennallinen energiankulutus, rakennuksen laskennallinen kokonaisenergiankulutus ja todellinen energiankulutus-> todellinen, ilmoitettu kulutus) ja **mittayksikkö** purkaa kuluttajille tunnettuihin yksikköihin (kWh/(m²vuosi) -> kWh). Todistuksen toista sivua (sivu numero 2) tulee kehittää siten, että sekä laskettu energiankulutus ja mitattu, todellinen energiankulutus ilmenevät energiamuodoittain, **niin että kuluttaja voi itse laskea ja vertailla molempia arvoja ja siten vaikuttaa omiin kulutustottumuksiinsa, rakennuksen energiatehokkuuteen ja asumisen hiilijalanjälkeen.**

Kehitettäessä niin energiatodistusta, energiatodistustietorekisteriä kuin erityisesti lähesnollaenergiarakentamisen säädöksiä, tulee toimia hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti: ”*Energiatehokkuusvaatimusten osalta energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa sääntelyssä on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeusmahdollisuudet.*” Kuten aiemmin todettua, Suomessa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä sovelletaan tiukemmin kuin direktiivissä edellytetään (laskennallinen energiankulutus kerrotaan primäärienergiamuotokertoimella).

Ylipäätään yksinkertaistettaessa energiatodistusta ja sen laadintaprosessia nyt esillä olevan esityksen mukaisesti ja lähesnollaenergiarakentamisen yhteydessä, voidaan todistuksen kuluttajahintaan vaikuttaa merkittävästi.

kunnioitavasti

Suomen Omakotiliitto ry

Mauri Harjula
puheenjohtaja

Kaija Savolainen
toiminnanjohtaja

OMAKOTILIITON LAUSUNTO

Lausuntopyyntö/asiantuntijakutsu Ympäristövaliokunta
to 25.2.2016 klo 10.00
HE 150/2015 vp (energiatodistus)

SISÄLTÖ

- Kansalaisaloite
- Eduskunnan lausumat
- HE 150/2015 VP
- Energiatodistuksen sisällöllinen kehittäminen

OMAKOTILIITON KANSALAISALOITE

- puolet suomalaisista asuu pientaloissa
- lähes 45 % pientaloista lämpiää sähköllä (liki 500.000 omakotitaloa)

Esimerkkitalo: **Vuoden 1973 tiilitalo, nettopinta-ala 110 m²**

Uuden lain mukainen

Laskennallinen kulutus kertoimella kWh/a

42 586

$42\,586/110 = 387,15$

E 285 - 414

Laskennallinen kulutus ilman kerrointa kWh/a

28 076

$28\,076/110 = 255,23$

D 205 - 284

Todellinen kulutus kWh/a

16 082

$16\,082/110 = 146,2$

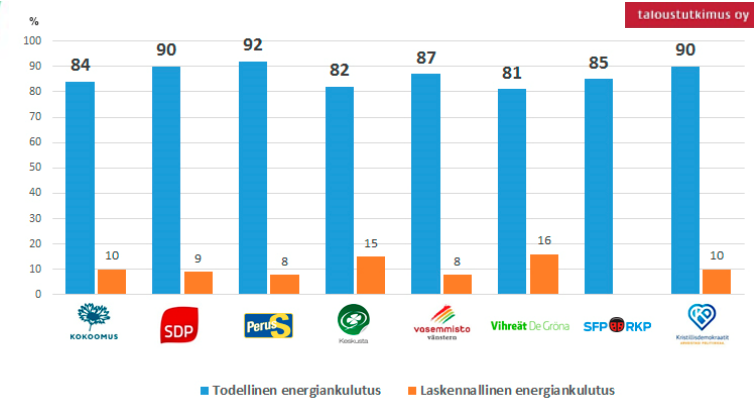
C 145 - 204

- Kun ihmisen **omalla toiminnalla ja todellisella kulutuksella ei ole vaikutusta**, kansalaiset kokevat energiatodistuksen epäoikeudenmukaiseksi, kalliiksi ja turhaksi.
- Energiatodistuksen laskennassa käytetyt menettelyt (annetut lähtöoletukset, standardikäyttö jne.) johtavat usein **merkittävästi suurempaan laskennalliseen energiankäyttöön** kuin rakennuksessa todellisuudessa käytetään.
- Olemassa olevilla rakennuksilla **on käytettävissään luotettavasti mitattua kulutustietoa**, jota verrataan energiatodistuksen ilmoittamaan energiankäyttöön. Suuret erot energiankulutusten välillä **heikentävät todistuksen uskottavuutta ja vaikuttavuutta**.
- Laskennassa käytetyt **energiamuotokertoimet** korostavat liian suuren laskennallisen kulutuksen ongelmaa.

OMAKOTILIITON KANSAL AISALOITE JA EDUSKUNNAN LAUSUMAT

 kansalaisaloite.fi 62 211 kannatusilmoitusta, joista muualla kerättyjä 30 559

84 prosenttia kansalaisista haluaa, että rakennuksen energiatodistusluokan määrittely perustuu todelliseen kulutukseen.

KANSALAISTEN JA EDUSKUNNAN TAHTO

- 1) Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi helpommin ymmärrettäväksi **poistaen energiamuotojen kertoimista** aiheutuvat vertailtavuusongelmat.
- 2) Eduskunta edellyttää, että hallitus aloitteellisesti pyrkii rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarkistamiseen **energiatodistuksen muuttamiseksi vapaaehtoiseksi vanhojen omakotitalojen osalta.**

Ympäristövaliokunnan mietintö/kansalaisaloite Ym VM 5/2014 vp – M 1/2014 vp
http://www.omakotiliitto.fi/sites/default/files/2014/YmVM0514_M1_2014_KAA1_Energiatodistus.pdf

*”Valiokunta katsoo johtopäätöksensä, että E-luokan perustuminen energiamuodon kertoimeen on seikka, joka tekee pientalojen luokituksesta kansalaisten kannalta vaikeasti ymmärrettävää. Koska direktiivi edellyttää energiamuodon kertoimien huomioimista energiatodistuksessa, niitä ei voida kokonaan poistaa. Valiokunta kuitenkin katsoo, että todistusta voidaan kehittää sisällöllisesti siten, että siinä olisi mahdollisesti **kaksi indikaattoria, ensimmäinen laskennalliseen kulutukseen perustuva, joka määräisi E-luokan**, ja toinen rinnalle otettava tieto energiamuodon kertoimella kerrottu tulos.”*

*”Kansalaisaloitteen johdosta antamassaan mietinnössä valiokunta katsoo, että energiatodistusta tulee kehittää sisällöllisesti siten, että se on informatiivinen, helpottajuinen ja edullinen. Valiokunta edellyttää, että **hallitus ryhtyy toimenpiteisiin pientalojen energiatodistuksen sisällölliseksi muuttamiseksi mietinnössä kuvatulla tavalla kansalaisaloitteen perimmäisen tavoitteen toteuttamiseksi.**”*

25.2.2016

toiminnanjohtaja Kaija Savolainen

Omakotiliitto

HE 150/2016 VP

- EU-Pilot -menettelyn seurauksena energiatodistuksen 3 §:ään on lisätty uusia rakennustyyppisiä, joihin edellytetään energiatodistus. Omakotiasukkaan kohdalla muutos koskee **yli 50 m²:n suuruisia moottoriajoneuvosuoja**, autotalleja. Usein uusien pientalojen yhteyteen rakennetaan kahden auton autotalli sekä lämmitettyä varastotilaa. Tämä itsessään **lisää kotitalouksien energiatodistuksen hankkimiskustannuksia**.
- Nyt lausuttavana oleva asetus määrittää, että *”Varastorakennusten ja erillisten moottoriajoneuvosuojien ostoenergiankulutus **lasketaan suunnitelluilla tai toteutuneilla tai arvioiduilla** ilmanvaihdon ilmamäärillä, sisälämpötiloilla, käyntiajoilla ja sisäisillä lämpökuormilla. Lämpimän käyttöveden kulutusta ei oteta laskentaan mukaan.”*
- **On hyvä, että energiankulutus voidaan määrittää toteutuneilla arvoilla.** Omakotiliitto esittää, että tämä **menettely laajennetaan koskemaan kaikkia rakennustyyppisiä**. Rakennusten energiankulutuksen määrittelyn muutos (toteutuneet arvot) vastaamaan hallitusohjelman kirjausta *”Energiatehokkuusvaatimusten osalta energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa sääntelyssä **on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeusmahdollisuudet**”* voidaan toteuttaa lähes nollaenergisäädöshankkeen yhteydessä. **Nyt rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä sovelletaan Suomessa tiukemmin kuin direktiivissä edellytetään** (laskennallinen energiankulutus kerrotaan primäärienergiamuotokertoimella). **Todellinen kulutus on myös yleisesti EU-maissa hyväksytty ja käytetty menetelmä energialuokan määrittelyssä** (käytössä mm. Saksassa ja Ruotsissa).
- Omakotiliitto esittää, että nollaenergiarakentamisen säädöshankkeen yhteydessä **tarkistetaan myös laskentamenetelmän standardien arvot**. Esimerkiksi omakotitaloissa kulutetaan merkittävästi vähemmän lämmintä käyttövedettä kuin RakMk D3:n arvoksi on säädetty (Erillinen pientalo, rivi- ja ketjutalot, asuinkerrostalo 600 dm³ / (m² a)).
- **Hyödyntämällä samaa menettelyä energialaskennassa** (energiankulutus lasketaan toteutuneilla arvoilla) kaikkien rakennusten osalta, kuluttajien kustannukset energiatodistusten hankkimisesta laskevat. **Suomessa pientalon energiatodistuksen hinta vaihtelee 300-1000 euron välillä, kun muissa EU-valtioissa energiatodistuksen hinta on alhaisimmillaan 15 euroa.** Saman energialaskentamenettelyn hyödyntämisellä kaikissa rakennuksissa (toteutuneet arvot) mahdollistetaan tavoitteena jo pitkään ollut asumiskustannusten alenemista ja sääntelyn purkamista.

ENERGIATODISTUKSEN SISÄLLÖLLINEN KEHITTÄMINEN

- Parannettava todistuksen sivuja 1-2
- **Termien kansankielistäminen ja mittayksikkö ymmärrettäväksi**
 - Ilmoitettu kulutus/todellinen kulutus
 - Laskennallinen ostoenergiankulutus/tyyppikulutus
 - Rakennuksen laskennallinen energiankulutus/energiatehokkuuden vertailuluku
 - kWh/(m²vuosi) -> kWh
- Todistuksen 2-sivulle
 - Laskettu ja todellinen energiankulutus energiamuodoittain
- Hallitusohjelman toteuttaminen: *"Energiatehokkuusvaatimusten osalta energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa sääntelyssä on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeusmahdollisuudet."*
 - Suomessa rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä on sovellettu tiukemmin kuin direktiivissä edellytetään (laskennallinen energiankulutus kerrotaan primäärienergiamuotokertoimella). Todellinen kulutus on myös yleisesti EU-maissa hyväksytty ja käytetty menetelmä (Saksa ja Ruotsi).
- **Kuluttajahinta**
 - Muissa EU-valtioissa energiatodistuksen **hinta on alhaisimmillaan 15 euroa**, kun Suomessa kustannukset vaihtelevat **300-1000 euron** välillä.

Ehdotus sivusta 2

SISÄLLÖN KEHITTÄMINEN MAHDOLLISTAA:

- Todistuksen yleisen hyväksyttävyyden kansalaisten keskuudessa
- Ymmärrettävyys paranee
- **Kuluttaja voi itse laskea ja vertailla sekä vaikuttaa**
 - Kulutustottumuksiinsa
 - Rakennuksen energiatehokkuuteen
 - Asumisen hiilijalanjälkeen
 - Energiantuotantoon

YHTEENVETO RAKENNUKSEN ENERGIATEHOKKUUDESTA

Mitatut energiankulutukset						
Lämmitetty nettoala	120 m ²					
Lämmitysjärjestelmän kuvaus	Suora sähkölämmitys					
Ilmanvaihtojärjestelmän kuvaus	Koneellinen tulo- ja poistoilmanvaihto + LTO					
Lisätietoja:	Vakituinen asukasmäärä: 2 aikuista ja 2 lasta					
Käytetty ostoenergian muoto	Laskettu energian kulutus		Mittattu energian kulutus		Energiamuodon kerroin	Kertoimella Painotettu E-luku
	kWh/(m ² vuosi)	kWh/vuosi	kWh/(m ² vuosi)	kWh/vuosi		
Sähkö	190,4	22 840	173,3	20 800	1,7	325,0
Polttopuut	16,7	2 000	16,7	2 000	0,5	8,4
Kohteen tuottama itse käytetty uusiutuva energia						
Aurinkosähkö	0,0	0			0,5	0,0
Ilmalämpöpumpun lämpöenergia	0,0	0			0,5	0,0
Kohteen ulkopuolelta tuotettu uusiutuva energia						
Aurinkosähkö	0,0	0			0,0	0,0
Energia yhteensä	207,1	24 840	190,0	22 800		
Energiatehokkuuden vertailuluku (Kokonaisenergiankulutus (E-luku))						333,4
						= 39 960 kWh_E / vuosi

Kiitos!

Kaija Savolainen
Toiminnanjohtaja

Suomen Omakotiliitto ry
Asemapäällikönkatu 12 B
00520 Helsinki

Puh. 040 514 8784
kaija.savolainen@omakotiliitto.fi
www.omakotiliitto.fi

Omakotiliitto 1,1 miljoonan kotitalouden, 2 .7 miljoonaan perheenjäsenen sekä 0,5 miljoonan vapaa-ajan asunnon/asukkaan asialla

TARVITAANKO 3-KERTAISTA OHJAUSTA:

- Energiatodistus
- Rakennusmääräykset
- Verotus

#kohtuullisuus #normienpurku #hyväksyttävyyys